

UVODNIK

PRIDOBIVANJE IN ZADRŽEVANJE KADRA KOT IZZIV SODOBNIH OBOROŽENIH SIL IN DRUŽB

Zadnji teden junija 2017 je v grških Atenah potekala 14. konferenca ERGOMAS-a. Kratica pomeni evropsko raziskovano skupino na področju vojske in družbe, ki je bila ustanovljena leta 1986. To je javna, neprofitna in ideološko neodvisna profesionalna organizacija znanstvenikov. Delujejo prek konferenc, na katerih se srečujejo vsako drugo leto. Skupina deluje na različnih področjih: vojaška profesija, javno mnenje, množični mediji in vojska; morala, kohezija in voditeljstvo; vojaške družine, civilni nadzor nad oboroženimi silami; enakost spolov in vojske; bojavniki za ohranjanje miru, odnosi med vojsko in policijo, nasilje in vojska, pridobivanje in zadrževanje kadrov, veterani in družba, upravljanje vojaških konfliktov in ekonomija miru ter kritične vojaške študije. Za vsako področje je odgovoren koordinator, ki skrbi za pripravo in izvedbo sekcij na konferencah.

Dr. Tibor Szvircsev Tresch je koordinator ERGOMAS-a za področje pridobivanja in zadrževanja kadra v sodobnih oboroženih silah in tudi član uredniškega odbora Sodobnih vojaških izzivov. Z njim smo se v Atenah dogovorili za pripravo posebne tematske številke na to temo. Pridobivanje in zadrževanje kadra v oboroženih silah ni le težava, s katero se zadnjih nekaj let spoprijemata Slovenska vojska in Slovenija, temveč gre za kompleksen pojav, s katerim se srečujejo tudi druge sodobne oborožene sile, družbe in države. Te se po eni strani zelo razlikujejo po različnih dejavnikih, a imajo hkrati enake težave – premajhno število vojaškega kadra, neuspešne načine njihovega zadrževanja in premalo domišljene koncepte za njihov izhod iz oboroženih sil nazaj na trg delovne sile. S problematiko se posamezne države spoprijemajo zelo različno, nekatere v določenih pogledih tudi podobno, dejstvo pa je, da se vse tega lotevajo zelo intenzivno, profesionalno in tudi znanstveno, kar bo razvidno iz člankov v tej tematski številki.

O slovenskih izzivih lahko zapišemo, da je čas za preučevanje tega področja v širšem kontekstu. Težava pridobivanja kadrov za Slovensko vojsko ni le težava Slovenske vojske, temveč slovenske države, ki mora zagotavljati nacionalno varnost.

Avtorji **Johan Österberg, Emma Jonsson in Anna Karin Berglund** v članku z naslovom *Pridobivanje častnikov – izboljševanje procesa* predstavljajo primer švedske vojske, v kateri je prihajalo do velike razlike med številom prijavljenih kandidatov na šolanje za častnike in številom tistih, ki so se na šolanje po selekciji tudi vključili. Zaradi navedenega pojava so leta 2014 pripravili projekt, s katerim naj bi zagotovili ustrežno kakovost kandidatov za oborožene sile in hkrati premostili razlike med željami in sposobnostmi kandidatov.

Članek *Učinki obveznega služenja vojaškega roka na pridobivanje poklicnih pripadnikov v Estoniji* so napisali **Tiia-Triin Truusa, Kairi Kasearu in Liina-Mai Tooding**. Ugotavljajo, da se pozitiven odnos do obrambnih sil in namen, da se posameznik tam zaposli, ne oblikujeta med služenjem vojaškega roka, temveč na to bolj vplivajo izkušnje pred vpoklicem ter sodelovanje v prostovoljnih organizacijah, povezanih z vojsko ali nacionalno varnostjo.

James Griffith se je osredotočil na problematiko pridobivanja kadra za prostovoljno rezervno sestavo ameriških oboroženih sil in svoje ugotovitve napisal v članku *Prostovoljno popolnjevanje v ZDA: nove (in pogosto nepredvidene) težave s pridobivanjem in zadrževanjem kadra ter njegovo pripravljenostjo*. Uporabil je metodo teorije identitete, o njegovih ugotovitvah pa več v članku.

Lahko dobimo to vojno? Pridobivanje kadra v Slovenski vojski in izzivi zadrževanja kadra 15 let pozneje je naslov članka, v katerem avtor **Boštjan Močnik** analizira demografske in ekonomske trende ter nekatere druge vplive na pridobivanje in zadrževanje vojaškega kadra, ki so pomembno vplivali in zelo spremenili popolnjevanje v zadnjem času. Primerja jih z nekaterimi drugimi državami in predlaga nekaj rešitev za »zmago v tej vojni«.

Kanadske oborožene sile so izvedle obsežno anketo na temo zadrževanje kadra v svoji rezervni in stalni sestavi, članek z naslovom *Rezervna sestava: samostojna obravnava in primerjava s težavami stalne sestave* pa so napisali **Joanna E. Anderson, Irina Goldenberg in Jan-Michael Charles**. Med drugim so ugotovili, da je bilo iz rezultatov raziskave mogoče sklepati, da so pogoste domneve, da naj bi pripadniki stalne sestave rezerviste dojemali kot manj predane od njih, neutemeljene.

Prej naštetih avtorji obravnavajo sodobne trende na področju pridobivanja in zadrževanja kadrov, **Elad Neemani** pa se je osredotočil na *Popolnjenost izraelskih obrambnih sil v začetnih letih: od socialne kohezije do strateške krize na področju pridobivanja in zadrževanja kadra*. Piše o temi, ki je zgodovinska in zelo posebna z več vidikov, a ob njenem branju se pri nekaterih težavah iz tistih časov zazdi, kot da so brezčasne.

Dr. Tiborju Szvircsevu Treschu se iskreno zahvaljujemo za intenzivno in zelo profesionalno sodelovanje ter vso pomoč pri nastajanju tematske številke. Našim bralcem, ljubiteljem vojaških in obrambnih vsebin, želim lepo poletje in prijetno branje.